

Tatjana Antić Kivač

JOSIP RUMORA – talentirani i marljivi brodomaketar

Prolazeći raskršćem Omladinske ulice i ulice 13. Divizije u Selcu često možemo sresti/ugledati mirnog i radišnog čovjeka, koji u kutu svojeg dvorišta modelira brodove, od jutra do kasne večeri. To je Joso Rumora, rođen 1931. godine u Povoljani na otoku Pagu. Radni je vijek proveo u Kraljevici (kao modelar), a dane svoje zaslužene mirovine živi u Selcu, rodnom mjestu svoje supruge Marice.

Josip se brodomaketarstvom bavi od najranijeg djetinjstva. Još kao dijete pokazivao je sklonost tome i kroz čitav život mu je to glavna preokupacija. Izradio je velik broj maketa, ni sam ne zna koliko, zasigurno više od stotine, većih ili manjih. Začuduje kako on sve to čini strpljivo, s puno preciznosti i kompetentnosti. U svakoj maketi bezbroj je detalja, neki vrlo sitni zahtijevaju preciznost, jer maketa mora dočaravati vjernost originala.

Svojim je radovima J. Rumora prisutan na mnogim izložbama u Hrvatskoj i inozemstvu, kao član hrvatskih ekipa, na kojima je osvajao i vrijedna priznanja. Spomenimo da je zlatne i srebrne medalje osvajao na ocjenskim izložbama u Hrvatskoj (1998., 2002. i 2004. godine), ali i u inozemstvu (1998. u Gdansku, Poljska njegov je model dobio srebrnu medalju; 1999. u Barceloni, Španjolska nagrađen je takodjer srebrnom medaljom). Sudjelovao je i na svjetskom natjecanju u Belgiji (2000. godine). Dobitnik je nagrade Grada Kraljevice za rad na tehničkoj kulturi (1999. godine). Član je Udruge brodomaketara Liburnia u Rijeci.

Prošle godine Rumora se predstavio Selčanima i gostima izložbom maketa starih brodica i jedrenjaka, koja je održana u galeriji Stara škola u Selcu. Izložba je privukla veliku pozornost domaće publike i gostiju, otkrivši da u njihovoj sredini postoji čovjek velikih sposobnosti za brodomodelarstvo. Na izložbi je bilo predstavljeno 12 izložaka maketa poznatih brodova iz raz-

doblja od 17. do 20. stoljeća, koji su zadivili prisutne autentičnim izgledom i spoznajom velike nadarenosti autora da u malom prikaže vrlo složene detalje brodica. Makar je bilo izloženo svega dvanaest maketa bile su dostatne da daju uvid u sposobnosti Rumore da s nacрта prenese i učini maketu broda, ogromnog broja de-talja, koji zahtjevaju i preko mjesec dana rada, po koji dan i dvanaestak sati. Treba imati strpljenja, radnih sklonosti, stvaralačkih sposobnosti i ogromnu volju da se bezbroj sitnih komadića drva ugradi u maketu, po strogo zadanom planu i da sve bude vjerno originalu. Na izložbi su prezentirane makete ovih brodova:

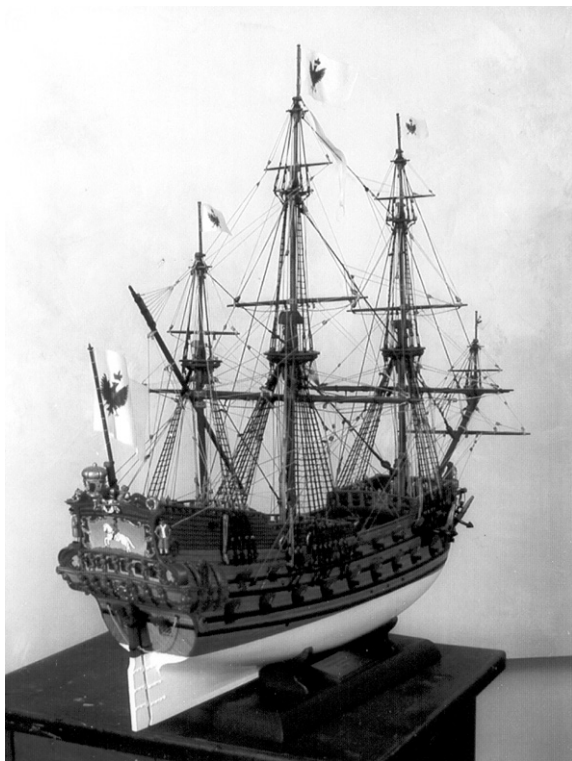
- Royal Caroline, engleska kraljevska jahta iz 18. stoljeća,
- Pulaka, dubrovački brod iz 1779. godine.
- Fregata Carola Bella iz 1550. godine,
- Fregata Aurora iz 1767. godine.
- Španjolski galijun Corona Aurea, iz 1585. godine,
- Fregata Friedrich Wilhelm zu pferhe, iz 1680. godine,
- Brik Polaris iz 1910. godine, bracere, dvije ribarske gajete i dva ribarska leuta.

Na slici vidimo gospodina Rumoru pred eksponatima svojih maketa na izložbi u Selcu, kako ponosno još jednom, tko zna po koji put, gleda produkte svojih ruku . Zacijelo se prisjeća koliko je truda uloženo u svaki od njih, koliko

Rumora na izložbi u Selcu

je sati i dana trebalo da bi bili izradjeni te ovdje i na nekoj drugoj izložbi potom prikazani. Gledajući ga na poslu vidi se da raspolaže preciznim alatima, ali svi oni ne bi značili ništa za izradu jednog broda da u rukama nema onu stvaralačku žicu, koja povezuje plan makete i grubi, sirovi materijal, te s pomoću kreativne imaginacije pretvara u nov proizvod. To nije mehanička reprodukcija, nije prosto prenošenje plana na nov proizvod, to je stvaralački zanos, koji oličava svog stvaraoca. Maketa, svaka za sebe, predstavlja Rumoru, a mi koji ga znamo vidimo u njemu mirna, radina, samozatajna čovjeka, spremnog načas prekinuti svoj rad da s nama podjeli misao o maketi, ili materijalu iz kojeg ju treba kreirati, ili o planu o po kojem radi ili o originalu, i što je on bio u svojoj doba.

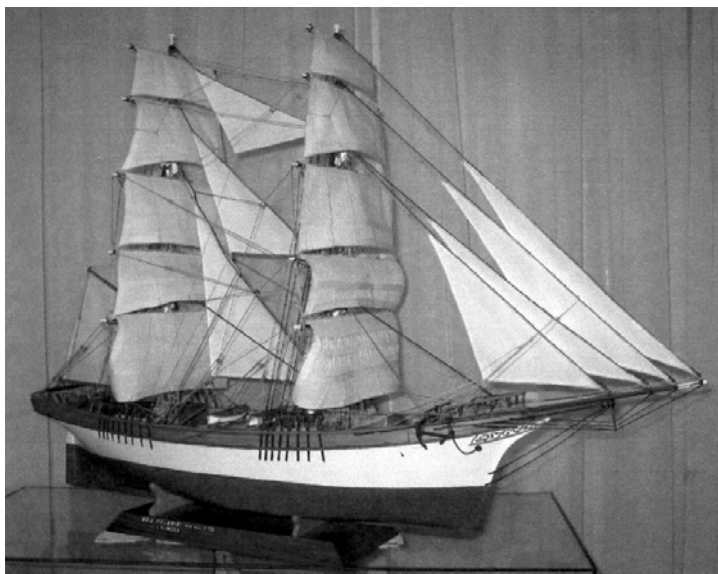
Fregata Friedrich Wilhelm iz 1680. godine

Za ovu priliku odabrali smo čitateljima prikazati sliku maketu fregate, koja je radjena u razmjeru 1:77, duga je šezdesetak centimetara, a svome autoru pri-skrbila je prelazni pehar za najbolji brod na hrvatskoj ocjenskoj izložbi u Rijeci 2002. Prema poznavateljima brodomaketarstva ova je maketa izvrstan majstorski rad koji vjerno prikazuje svoj original. Rađena je prema reciznim planovima u cjelini i u svakom svom detalju. Fregata je zanimljiva po svojoj povijesti. Izrađena

je u plemićkom brodogradilištu Pillan (1680-l.) a dovršena u Königsbergu. Bila je duga 125 metara, široka 32, a deplasman joj je bio 900 tona. Kao ratni brod imala je vrhunsko naoružanje s 50 do 60 topova, a na njoj je plovila posada od 200 do 250 ljudi, među kojima tridesetak časnika. Korištena je u razne svrhe, najviše u ratnim pohodima, pa je i zapaljena u jednom okršaju s francuskom flotom 1693., ali je kasnije u Holandiji obnovljena. Brod je očaravao svojim izgledom i vrsnim nautičkim formatom, što je odavalo talent konstruktora i graditelja.

Joso nastavlja radom, sprema se za nove nastupe u zemlji i inozemstvu, pomaže mu u tome i supruga Marica, naročito pri šivanju jedara. Svi ga mi, susjedi i prolaznici, znanci i prijatelji, potičemo da izradi još mnogo brodova, da posvuda gdje se nađe u zemlji i inozemstvu reklamira stvaralački duh našega čovjeka. Kao što i sam kaže, možda mu je najveća, a svakako najdraža, nagrada što se maketa njegovog broda našla među poklonima papi prilikom njegova posjeta Rijeci u lipnju 2003. godine.

U nas ima ljudi sklonih maketarstvu, pa u Rijeci djeluje i njihova udruga. Naši ljudi kao da nose u svojim genima sklonost ka oblikovanju u kamenu, a začudo i u drvu. Ivan Lončarić Papić je zabilježio da su stari brodovi u nas bili likovno vrlo bogato uređeni, a to se nalazi i u zapisima Skomerže i drugih, što se vidi na slikama brodova naše trgovačke mornarice iz 18. i 19. stoljeća. Šteta što to nije bolje iskorišteno kao elemenat naše kulturne baštine.

Brik "Polaris" Josipa Rumore osvojio je Zlatnu plaketu na ocjenskoj izložbi hrvatskih brodomaketara u Rijeci 10.-20. veljače 2004.

Sažetak

Josip Rumora je brodomaketar, vrstan kreator maketa starih brodova. Živi u Selcu, a rodom je iz Poveljane na otoku Pagu. Radni vijek je proveo u brodogradilištu u Kraljevici, kao modelar. Svojim maketama nastupao je na više izložaba u zemlji i svijetu, gdje je osvajao vrijedna priznanja, primjerice u Gdansku (1998.), Barceloni (1999.) i Belgiji (2000.). Selčane je oduševio izložbom u 2002. godini, na kojoj je prikazao dvanaest maketa, što očaravaju svojom ljepotom i izvrsnošću.

Ključne riječi

Rumora, brodomaketar, Selce, izložbe, makete brodova

Summary

Tatjana Antić Kivač • JOSIP RUMORA – A TALENTED AND DILIGENT SHIPMODELIST

Josip Rumora makes miniature ship scale models and creates excellent models of old ships. He lives in Selce and was born in Poveljana on the Island Pag. He worked all his life in the ship-yard in Kraljevica. His miniature ships were on many expositions in Croatia and around the world, winning important prizes, as those in Gdansk (1998.), Barcelona (1999.) and Belgium (2000.). With the exposition held in 2002. he arouse enthusiasm amongst people from Selce, where twelve wonderfully made scale models were exposed.

Keywords

Rumora, shipmodels creator, Selce, expositions, miniature ships

Bilješka o autorici

Tatjana Antić Kivač, Zagreb, profesor, školski pedagog.

